

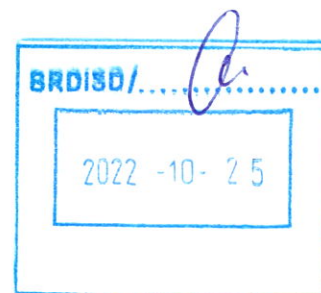
prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

Poznań 20.10.2022 roku

Uniwersytet Artystyczny

im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu

dziedzina: sztuka

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego

Pana mgr MANFREDA BATORA

w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki,

wszczętym przez Radę Dyscypliny

Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

Podstawowe dane o doktorancie

Pan Manfred Bator urodził się w 1986 roku we Wrocławiu.

W latach 2006-2011 studiował na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów w Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu, gdzie uzyskał dyplom w Pracowni Rysunku profesora Eugeniusza Geta-Stankiewicza oraz w Pracowni Grafiki Warsztatowej profesora Pawła Frąckiewicza. Dyplom został uznany za najlepszy na kierunku Grafika i był nominowany do miana Najlepszego Dyplomu ASP Wrocław 2011.

Jest On uczestnikiem ponad siedemdziesięciu wystaw o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej. Jego działania plastyczne koncentrują się na fotografii, malarstwie, rysunku, grafice i działaniach w przestrzeni.

Pan Manfred Bator ukończył studia doktoranckie w Instytucie Filozofii Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Publikuje teksty teoretyczne i krytyczne (m.in. w piśmie artystycznym „Format”, piśmie naukowo-artystycznym „Dyskurs” oraz w „Sztuce i Dokumentacji”).

Pełni On funkcję kuratora generalnego Galerii Foto-Gen Ośrodka Kultury i Sztuki we Wrocławiu.

Organizuje i jest kuratorem wystaw fotograficznych w kraju i za granicą (m.in. na międzynarodowych festiwalach fotografii Batumi PhotoDays w Gruzji i Suvon Photo Festival w Korei Południowej).

Jest również członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków oraz Naukowego Towarzystwa Fotografii Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w

Poznaniu

Ocena pracy doktorskiej

Jak widać z powyższego opisu działalności Pana Manfreda Batora, posiada On już spore osiągnięcia w obszarze szeroko rozumianej aktywności artystycznej oraz dydaktycznej świata fotografii. Natomiast tematem Jego doktoratu jest: „Aspekt symboliczny w fotografii dokumentalnej” na podstawie autorskiego zestawu prac fotograficznych pt. „Znaki Obecności”.

Zestaw ten składający się z osiemnastu czarno-białych zdjęć zatytułowanych właśnie: „Znaki obecności”, pogrupowanych względem merytoryki badań na sześć tryptyków bardzo dobrze oddaje zamysł projektu badawczego doktoranta.

Realizowane w konwencji dokumentalnej prace te ujawniają stan świadomości autora i siły przekazu Jego medium. Jest ono wzbogacone symboliką, co daje widzowi możliwość własnej interpretacji i wejście w dialog z kolejnymi kadrami rozgrywających się na fotografiach – scen. Scen dokumentujących – z jednej strony ludzką egzystencję ale i obdarzających je – z drugiej strony głęboką przemianą w naszych umysłach. Umysłach osób niosących w sobie historię bytu – każdej z nich. Odczuwających swoiste – intymne jakby – *deja vu* z własnego istnienia. Bo czyż można tak drobny kadr materii fotografii obdarzyć taką wiarą, że stało się tam w nich - w środku – coś wyjątkowego? Otóż w twórczości Manfreda Batora prawda i zdolność do przyjmowania tych – archiwizowanych na nowo – jego oczami faktów pozwalają nam i mi w to wierzyć.

Pozwala nam i mi mimo, że przekornie sam autor pisze:

„... Ów sens fotograficznego przedstawienia (artysta) może ukazać wówczas, gdy zobrazowanej rzeczywistości nadaje sens, który jej z natury rzeczy nie przynależy; artysta eksplikuje idee będące w jego umyśle, nadaje im funkcję wzoru organizującego obraz rzeczy. Tym elementem świata społecznej wyobraźni, jak pisze Białostocki, jest symbol, a więc taki rodzaj przedstawienia, który zamiast odnosić do siebie samego, odsyła do rzeczywistości, która się za nim skrywa...”.

Otóż właśnie pragnę odnieść się w tej wypowiedzi do symbolu i skrycia w cyklach autora – w „Znakach obecności”. Tych znakach, o których Heidegger wielokrotnie mówił i podkreślał, że odkrywanie... potrzebuje skrytości. A skrytość bytu jest niezbędnym elementem odkrywania tego – co potencjalne. Postacie z fotografii – choć często wcale nie tylko symboliczne z walizkami, bagażami, siatkami i częściami ubrań będących substytutami wiecznej podróży wydają się nieustannie pytać o ów sens. W tych emocjonalnych stanach człowieka będącego w ciągłej wewnętrznej podróży – od agresji do łagodności, od strachu do spokoju. Z permanentnym pytaniem o powrót do korzeni wszechświata – od czasów jego zarania.

Z pytaniem:

„Jestem więc częścią blasku...

Abym żagle rozwinął?

Się umocnił?

Stał?

Aby znak nastąpił?...”

Tak jakby autor doktoratu szukał potwierdzenia, że choć Jego twórczość składa się z

wielu faktów obecności, to również nosi w sobie wiele umowności oraz znaków codzienności połączonych w jedną całość. Na fotografiach – poruszająca się postać człowieka w ciągłej drodze, choć w chwilowym przystanku wyzwala wizję tajemnicy człowieka i jego ostatecznej drogi. Nie wiadomo gdzie się ona zaczyna ani jak i kiedy dobiegnie końca. Nie ważny jest cel ale droga, a przemierzając ją każdego dnia staje się ona – jakby od nowa – początkiem. Jakby przestrzeń bytu była samoregenerująca – służąca próbie uchwycenia energii. Tej, dla której coraz więcej milczę, abym mógł usłyszeć. Dotrzeć do granic rzeczywistości – do nieodkrytych myśli. Choć poza ich zasięgiem – w wizji podróży – zdarzają się mosty. One jednak znowu generują kolejną energię pytań – tym razem jednak na płaszczyźnie styku tego co jest subiektywne w intencji artysty z tym co w widoku rzeczywistości staje się obiektywne. Intencja artysty ukazana wewnętrznym przeżywaniem sensu obrazu sytuuje Jego emocje i intelekt w obszarze godnego i głęboko humanistycznego przekazu wizji artystycznej – fotograficznej. Ideowego – szerokiego punktu widzenia w historyczno-teoretycznym strumieniu wartości. Tych w odniesieniu do dokumentu i relacji twórca – widz – w medium narracji do świata równoległego – do unikatowego zapisu dzieła.

Konkluzja

Pan Manfred Bator potrafi wyczuć te znaki i wartości, które widz może konfrontować ze sobą i może wejść z nimi w dialog. Ta uniwersalność przekazu ale i rozpoznawalność zapisu doktoranta są dla mnie wartościami, które tworzą znaczący aspekt badawczy doktoratu. Pan Manfred Bator posiada bardzo dobry warsztat

fotograficzny, przejawiający się też bardzo dobrą kompozycją każdego kadru oraz opisanymi powyżej ich specyficznymi treściami. Pisemna praca z zestawem fotografii tworzą bardzo spójny przekaz, który daje mi panoramę stanu umysłu i siły wyborów autora.

Jego cały dorobek, który zaprezentowałem na początku recenzji jest już naprawdę spory i bardzo dobrze rokuje na przyszłość. Jego myślenie i dążenie do celu – zapisu fotograficznego znaku – kadru – obrazu – objawia się pasją poznania, przez którą dociera On do rejonów swojej i naszej – badawczej podświadomości. Dlatego z całym przekonaniem stwierdzam, że Pan mgr Manfred Bator zasługuje na przyznanie stopnia doktora.

Z poważaniem

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

